

”Fullständigt hyckleri från ministern om fisket”

Landsbygdsminister Peter Kullgrens politik leder till att fiskbestånden kollapsar och de småskaliga fiskarna slås ut, skriver debattörerna. Foto: Michael Probst/AP, Christine Olsson/TT

Debattörer: För att få tillbaka livskraftiga fiskbestånd och ett levande och småskaligt kustfiske behöver allt trålfiske i svenska vatten förbjudas eller åtminstone kraftigt regleras.

Publicerad 2023-11-12

DEBATT | FISKE

Det här är en argumenterande text med syfte att påverka. Åsikterna som uttrycks är skribentens egna.

Efter förhandlingarna i EU om de nya kvoterna för sillfisket i Östersjön, hävdar landsbygdsminister Peter Kullgren, KD, att Sverige har lyckats häva EU-kommissionens förslag om ett totalt stopp för sillfiske i Östersjön, och att man därigenom värnar ”de småskaliga fiskarna”.

Det är totalt fel och ett fullständigt hyckleri, på högsta nivå.

Vad Sveriges uppgörelse med EU i själva verket åstadkommer är ett fortsatt industriellt trålfiske, som i en accelererande takt förgör allas våra fiskbestånd. All existerande forskning visar enhälligt på de enorma problem de industriella trålarna orsakar våra hav. Ändå tillåts de fortsätta.

I händelse av kristider, då elnät, normal infrastruktur och flödet av drivmedel riskerar att slås ut eller i alla fall kraftigt decimeras, är de småskaliga husbehovs- och yrkesfiskarna oerhört centrala för att upprätthålla en god försörjning av Sveriges befolkning. Därför måste vi värna det småskaliga fisket.

Jordbruksverket har i år fått i uppdrag av regeringen att stärka beredskapen inom den svenska livsmedelsproduktionen och enligt MSB är ”fisk är ett bra sätt att komplettera sitt behov av näringsrik mat om vi har problem med matförsörjningen”.

Den rollen kommer inte industritrålarna kunna fylla för de svenska invånarna. Utan det kustnära husbehovs- och yrkesfisket kommer vi aldrig få någon fisk att äta i kristider.

Förutom att de slår sönder fiskebestånd, förstör bottnar och orsakar stora koldioxidutsläpp, så är de industriella trålfiskefartygen nämligen helt beroende av säker tillgång på en aldrig sinande ström av skattesubventionerade fossila drivmedel. Utan denna flod av fossil diesel är industribåtarna lamstagna – de kan inte fånga någonting alls.

Dessutom kräver industrifisket tillgång till stora, sammanhängande havsområden där de fritt kan släpa sina trålar, utan några som helst hinder.

Vad händer då om det blir krig? När tillgången på drivmedel stryps eller kraftigt minskar, samtidigt som stora delar av de svenska haven med all sannolikhet mineras av främmande makt, då kommer hela det svenska industriella trålfisket att kollapsa.

I en sådan situation är det enbart det traditionella, kustnära och småskaliga husbehovs- och yrkesfisket med nät, långrev och ryssjor som kan rädda oss. Det bedrivs från små båtar, som i många fall kan framdrivas med endast åror eller segel, oberoende av fossila bränslen eller elektricitet.

Det traditionella och uthålliga fisket behöver heller inga stora vidsträckta, fria havsområden. Det bedrivs nära kusten, där risken för minering är avsevärt mycket mindre än ute på öppet hav.

Under minst två tusen år har kunskapen och traditionen kring detta fiske förts vidare från generation till generation, runt Sveriges kuster, såväl som i våra sjöar och rinnande vattendrag.

Men nu är det uthålliga husbehovs- och yrkesfisket hotat, på ett sätt som aldrig förr.

Genom de svenska myndigheternas ensidiga fokus på att gynna de industriella trålarna, på bekostnad av det kustnära fisket, hotas inte bara kustsamhällellens framtid. Sveriges befolkning kan inte heller, i händelse av kristider, räkna med att kunna dryga ut maten med proteinrik fisk.

Under första världskriget var Sverige mycket nära att drabbas av svält under ransoneringstiden och en avgörande faktor för att så inte skedde var det småskaliga husbehovs- och yrkesfisket i Öresund.

Hela Skagerack och stora delar av Kattegatt blev redan 1914 till stora delar minerat – och det storskaliga trålfisket, som vid denna tidpunkt bedrevs av stora ångtrålare, ökända för att förstöra fiskbestånd efter fiskbestånd – lamslogs.

Sillfiske i Limhamn 1917. Fiskaren Anders Olsson Käck plockar sillen ur sina garn. Fisknämndens inspektör på kajen kontrollerar att fångsten lastas i nämndens lådor för vidare transport ut i landet. Foto: Okänd/Malmö museum

Eftersom Öresund redan 1907 fredades från trålfisket, tack vare protesterande fiskare från Råå, fanns där en rik och livskraftig stam av traditionella småskaliga fiskebåtar. När kriget bröt ut 1914 och omöjliggjorde allt storskaligt fiske, gick sillen till i Öresund och mycket stora fångster gjordes från traditionella, seglande sillabåtar.

För drygt hundra år sedan var alltså Sveriges försörjning direkt beroende av det småskaliga husbehovs- och yrkesfiske. En speciell, statlig fiskenämnd inrättades för att säkerställa de enorma sillfångsternas distribution till Sveriges hungrande befolkning. Vad skulle hända i dag vid en liknande situation?

Svaret är klart och entydigt. Regeringens politik med att förbjuda allt småskaligt husbehovs- och yrkesfiske vid fler och fler platser längs den svenska kusten, gör att kunskapen om hur detta fiske bedrivs slås i spillror. Småskaliga fiskeredskap kastas, traditionella båtar huggs upp och den självklara kunskapsöverföringen från äldre generationer till yngre bryts. Allt detta samtidigt som den svenska regeringen inte förmår – eller inte vill – stoppa det industriella trålfisket. Konsekvensen blir att fiskbestånden kollapsar och de småskaliga fiskarna slås ut.

Den 1 oktober 2021 förbjöds allt småskaligt husbehovs- och yrkesfiske i södra Laholmsbukten och Skälderviken. Näst på tur står norra Öresund. Tillsammans med flera andra

områden runt Sverige, där det kustnära fisket redan har förbjudits, utgör dessa vatten basen för det enda småskaliga och uthålliga fisket som fortfarande existerar i vårt land.

Regeringen måste omedelbart häva alla förbud mot kustnära husbehovs- och yrkesfiske. Och samtidigt med kraft verka för att totalförbjuda, eller åtminstone kraftigt reglera, allt trålfiske i svenska vatten, både den pelagiska trålningen och bottentrålning.

Med ett sådant beslut skulle man på sikt få tillbaka livskraftiga fiskbestånd och ett levande och småskaligt kustfiske, som dessutom skulle säkra Sveriges behov av färsk fisk och skaldjur under kristider.

Mathias Ravanis

båtbyggare, sågverksägare och författare till boken ”Wasa – den sista kvassen”

Martin Ravanis

båtbyggare, sågverksägare och författare till boken ”Wasa – den sista kvassen”

Susanne Ravani

journalist och författare till boken ”Wasa – den sista kvassen”

Läs även

[Replik | ”Sverige verkade för restriktivt satta fiskekvoter”](#)

[Debatt](#)